

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 585.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245217103360/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Det Sextende Aarhundrede

Colombos Søn skulde nyde den Magt og Ære, Ferdinand og Isabelle havde givet Stor-Admiralens hele Afkom Konge-Brev paa, gjorde hverken den Spanske Regiering eller Colombos Søn sig mindste Umage for at indlægge dem virkelig Ære i den ny Verden, eller endog kun med Kraft at fortsætte det store Opdagelses-Værk, saa alt Saadant overlodes til Hændelsen og til Æventyrere, som Gierrighed, det være sig Penge-Gierrighed, Ær-Gierrighed eller Nys-Gierrighed, kunde sætte i Bevægelse. Vel laande baade Ksimenes og Carls Flamske Ministre Øren til den fælsomme Præst Las-Casas ynkelige Beskrivelse af Haiti, hvor man dealde de Indfødte som Kvæg og lod dem trælle i Guld-Gruberne, til de styrtede; men først da den gamle Befolkning derved næsten bogstavelig var udryddet, greb man til et virkeligt Hjælpemiddel, og det var at sælge Genuesiske Kjøbmænd Eneret til Slave-Handelen mellem Neger-Kysten og Vestindien, og skjøndt den Fælsomhed, der udelukkende røres enten af Negeres, Drukkenholdtes eller Misdæderes Ulykke, altid er uægte, kan den spanske Regiering dog ingen Tak faae af Menneskeheden for det smukke Indfald at helbrede Grusomhed med Slave-Handel og tage Betalingen forud*).

Det var imidlertid ingenlunde Ksimenes, men kun Flæmingerne og Las-Casas, der opmuntrede Slave-Handelen, thi den klarøiede Statsmand indsaar strax, at Negerne lige saagodt kunde bruge deres Legems-Styrke til at slaar Spanierne ihjel som til at trælle for dem, og Slave-Oprøret paa Haiti, der nu, som bekiendt, er en Neger-Stat, udbredt ogsaa snart (1522), skjøndt det kvaldes i Fødselen, og anmærkes kun i Verdens-Historien som et af de foragtede men dog søgte Forvarsler**).

Fra Haiti (St. Domingo) blev Cuba indtaget (1510) eller rettere besat af Diego Velasques, som ogsaa havde tjent under Stor-Admiralen og hrændte af Begiærighed efter Fastlandets forborgne Skatte; men da han vilde vinde uden at vove, glippede det for ham. De første To, han vilde bruge, som Smeden Tænger, kom nemlig tilbage med uforrettet Sag, skjøndt med Tidender, som end mere oplammede hans Guldthirst, og den Tredie var Fernando Cortez, der ingenlunde vilde dele enten Æren eller Gavnet med Andre end Hans Keiserlige Majestæt i Hjemmet.

*) Robertsons Amerikas Historie I. 188—205. II. 199—200.

***) Ksimenes Levnets-Beskrivelse hos Schott. I. 1086.